

EĞİTİM (PEDAGOĞİK) TEMELLERİ

- Temel Kavramlar
- Kuramsal Temeller
- Öğrenmenin Temel Alanları
- Spor Pedagojisi
- Motor Becerilerin Öğrenilmesi
- Beden eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme

Eğitim

- **Kasıtlı kültürleme süreci olarak da ifade edilen eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği yaratma sürecidir.**
 - İnsan
 - Yaşantı
 - Süreç
 - Davranış

Eğitimin İşlevi

- Kişileri yeni icat ve keşifleri daha kolay kabul eder hale getirir,
- İşgücü için gerekli potansiyeli sağlar, makineleşmeyi geliştirir,
- Üretim tekniklerinin avantajlı bir biçimde birleştirilmesini sağlar,
- Yeni teknik buluşların gecikmeden uygulanmasını sağlar,
- Hem ülke içinde, hem de uluslararası alanda, işgücü ve girişim yeteneği hareketliliğini geliştirmekte etkili olur,
- Teknik, ekonomik ve siyasal kararlar verme durumunda olan sorumlulara, gerekli bilgi ve beceriyi kazandırarak, onların tehlikeli ve yanlış kararlar vermesini önler,
- Serbest zamanların daha iyi değerlendirilmesini sağlar,
- Kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlar,
- Değişik görüşlere karşı hoşgörü kazandırır,
- Ekonomik ve toplumsal gelişmeyi dengeler.

Eğitimle İlgili Temel Kavramlar

Kültür

- **Kültür**; toplumu oluşturan insanın öğrendiği bilgi, sanat, gelenek, görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür.

Kültür, doğumdan sonra kazanılır ve öğrenilir, nesilden nesile aktarılır. Yani toplumsal bir mirastır.

Hedef

- **Hedef**, bireyde bulunmasını istediğimiz, eğitim yolu ile kazandırılabilir nitelikteki istendik özelliklerdir. Hedefler;
 - Uzak Hedefler (ülkenin politik felsefesi)
 - Genel Hedefler (Eğitimin – Okulun genel hedefleri)
 - Özel Hedefler (Derse özgü hedefler)

Hedefler yapılandırılırken toplum, birey ve konu alanlarının beklenti, ihtiyaç ve isteklerine göre yapılandırılmalıdır.

Öğrenme

- **Öğrenme;** bireylerin çevreleri ile etkileşimleri sonucunda davranışlarındaki kalıcı değişimdir.

Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için;

- Davranışlarda gözlenebilir bir değişme olması,
- Davranıştaki değişimin nispeten sürekli olması,
- Davranıştaki değişimin yaşantı kazanma sonucunda olması,
- Davranıştaki değişimin yorgunluk, hastalık, ilaç alma vb. gibi etkenlerle geçici bir biçimde meydana gelmemesi,
- Davranıştaki değişimin sadece büyüme sonucunda oluşmaması gerekmektedir.

Öğretme

- **Öğretme**, herhangi bir öğrenmeyi kılavuzlama veya sağlama faaliyetidir. Öğretimin amaçları:
 - Bireylere belirlenen bilgi, beceri, davranış ve değerler kazandırabilme.
 - Bireylerin ruh, beden, zihin, düşünme, karar verme, karakter, kişilik ve sosyal yeteneklerini geliştirebilme.
 - Bireylere öğrenmesini öğretebilme.
 - Bireysel ihtiyaçları, sorunları, toplumun isteklerini tanıma ve bu ihtiyaçlara cevap verebilme.
 - Bireylerin güdülerini bilinçli bir surette düzenleyerek geliştirebilme.
 - Bireylerin yaparak ve yaşayarak iş içinde hayat işlerine hazırlayabilme.
 - Okulun eğitim ihtiyaçlarını gerçekleştirebilmek için gerekli olan bütün önlemleri alabilme.

Öğrenme-Öğretme Süreci

- Öğrenmelerin öğretme yoluyla oluşturulduğu sürece öğrenme-öğretme süreci denmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinin niteliğini artıran önemli faktörler vardır. Bunlar;

- İpucu (doğru yanıtı hatırlatıcı uyarıcı)
- Öğrenci katılmalı (ben başkasının yerine öğrenemem, hazırbulunmuşluk önemli)
- Pekiştirme (davranışın görünme sıklığını artırma; olumlu – olumsuz, ceza?)
- Dönüt ve düzeltme
- Ölçme ve değerlendirmedir.

Öğretmen

- 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesine göre, öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.
- Öğretmenlik mesleği, eğitim sektörü ile ilgili olan, sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip alanlarda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanıdır.

Öğretmen

■ Öğretmenlik Mesleği;

- Genel Kültür
- Özel Alan Bilgisi
- Öğretmenlik Formasyonu

MEB' ca öğretmenlerin yeterlilikleri öğrenciyi tanıma, öğretimi planlama, materyal geliştirme, öğretim yapma, öğretimi yönetme, başarıyı ölçme ve değerlendirme, rehberlik yapma, temel becerileri geliştirme, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere hizmet etme, yetişkinleri eğitme, ders dışı etkinliklerde bulunma, kendini geliştirme, okulu geliştirme, okul-çevre ilişkilerini geliştirme olarak belirlenmiştir.

Beden Eğitimi Öğretmeninin Yeterlilikleri

- Mesleki bilgi ve becerilerde yeterli olma,
- Kendini kontrol etme,
- Ders işlerken sportmen olma,
- İyi bir görüntüye sahip olma,
- Öğrencileri her konuda anlama,
- İnsan ilişkilerinde iyi olma,
- Eleştiriye açık olma,
- Sabırlı olma,
- Espri anlayışına sahip olma,
- Kendine güveni olma,
- İyi görgü ve alışkanlığa sahip olma,
- Spor yapmaya istek uyandırma,
- Ders işlerken bütün öğrenciler ile ilgilenme,

Beden Eğitimi Öğretmeninin Yeterlilikleri

- Özgür düşünce geliştirmesi ve bunu teşvik etme,
- Öğrenci performansını değerlendirirken objektif davranma,
- Dersi ilginç hale getirme,
- İyi bir disiplin anlayışına sahip olma,
- Öğrenci görüşlerine açık olma,
- Doğaçlama (kendiliğinden konu veya espri yaratma) yeteneğine sahip olma,
- Geniş bakış açısına sahip olma,
- Ders işlerken öğrenci ilgi ve isteklerine de yer verme,
- Becerileri iyi yapanları ödüllendirme,
- Öğrencilerin derse yeterince katılmalarını sağlama,
- Öğrenci düzeyine uygun ders işleme.

Eğitimin Kuramsal Temelleri

- Eğitim Tarihi
- Eğitim Felsefesi
- Eğitim Psikolojisi
- Eğitim Sosyolojisi

Pedagoji

- **Pedagoji;** bireyleri kuramsal ve uygulamalı olarak eğitme ve öğretim bilgisi ve sanatıdır.
- **Pedagoji;** çocuk ve gençlerin geleceğe hazırlanmasındaki eğitim-öğretim uygulamalarının incelenmesidir.
- **Didaktik;** öğretmenlerin nasıl ders hazırlayacaklarını ve sunacaklarını anlatan bilim dalıdır.

Spor Pedagojisi

- **Spor pedagojisi**, okullardaki beden eğitimi ve spor derslerinde öğretim etkinliğinin verimliliğine çalışır ve öğretmen-öğrenci arasındaki etkileşimi ve bunu etkileyen faktörleri inceler. Temel modeller;
 - Spor Türü Modeli
 - Toplumsal Eylem Modeli
 - Bedensel Deneyim Modeli
 - » Açık hareket modeli
 - » Sağlık eğitimi modeli
 - » Kültürler arası öğrenme modeli

Beden Eğitiminin Bireysel Gelişime Etkileri

- Fiziksel Gelişim
- Bilişsel Gelişim
- Duyuşsal-Toplumsal Gelişim

Fiziksel Gelişim

■ Hareket Sisteminde gelişme

- Kas gelişimi
- İskelet gelişimi

■ Fonksiyonel Gelişme

- Tüm yaşamsal sistemler
- Fiziksel Uygunluk

■ Psikomotor Gelişme

- vücut kontrolü
- Koordinasyon
- sinir-kas uyumu
 - » Kuvvet
 - » Denge
 - » Çabukluk
 - » Koordinasyon
 - » Esneklik

Bilişsel Gelişim

- Fiziksel beceriler öğrencinin beyni ile kasları arasında bir koordinasyon kurmayı düşünebilmeyi gerektirir. Beceri öğrenmek, otomatik olmayıp, zihnin uyanık ve hazır olmasını, ayrıca çabayı gerektirir.
- Düşünmek, yalnız fiziksel becerilerin öğrenilmesi ile ilgili değildir. Bu, aynı zamanda bu becerilerin öğrenilmesinde gerekli bilgileri de kapsar. Bu bilgiler ise, kuralların, tekniklerin, yöntemlerin ve kullanılan terimlerin öğrenilmesi ile ilgilidir. Bütün bu bilgiler hareketin tamamının iyi yapılabilmesi ve yapılan hareketin öneminin daha iyi anlaşılması için gereklidir.
- Fiziksel etkinlikler aracılığı ile öğrenciler, sağlık, güzel vücut, hareketleri ve alıştırmaları ilkelerinin yaşamlarındaki önemini kavrarlar. Sağlıklı olmanın ve fiziksel uygunluğun değerini ve bunların nasıl geliştirilerek korunduğunu öğrenirler. Öğrenciler ayrıca, beden eğitimi yoluyla kendilerinin zayıf ve güçlü yönlerini daha iyi tanıma olanağı bulurlar.

Duygusal-Toplumsal Gelişim

- Duygusal ve toplumsal gelişim birbiriyle karşılıklı etkileşim halindedir. Duygusal gelişimin tam olarak kazanılmasından sonra birey topluma katkıda bulunabilir. Bu nedenle bireyin önce birey olarak kendine uyum sağlaması, bir başka deyişle kendini kabul etmesi, daha sonra gruba uyum sağlaması söz konusudur.
- Beden eğitimi etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerin sosyal bir yapıya sahip bir çevre edinmelerine, kendilerini gerçekleştirmelerine yardımcı oluruz. Gerek grup ile, gerekse kişisel olarak fiziksel etkinliklere katılmanın öğrencilerin bedeninde olduğu kadar kişilik gelişimi üzerinde de yapıcı etkisi vardır. Etkinliklerin demokratik bir ortamda yapılması ile öğrencide demokratik değerler gelişir.

Öğrenmenin Temel Alanları

Fiziksel

Bilişsel

Duyuşsal-Toplumsal

Öğrenme Alanlarında Aşamalı Sınıflama (Taksonomi)

- Gelişim kuramları göz önüne alınarak özel hedeflerinin, belli bir hiyerarşik sırada organize edilmesidir. Özel hedefler zorluk derecelerine göre aşamalı bir sıralama ile düzenlenmelidir. Alt seviyedeki hedefler, daha üst seviyedeki hedeflerin başarılması için gereklidir.

Bilişsel

- 1.BİLGİ:** Bir alanla ilgili olarak görünce tanıma, sorunca söyleme, hatırlama ve ezberden aynen söyleme gibi davranışları kapsar.
- 2.KAVRAMA:** Kavranma düzeyinde, bilgi düzeyinde kazanılan davranışların öğrenci tarafından özümsemesi, kendine mal edilmesi, anlamının yakalanması ve bilginin transfer edilmesi gerekmektedir.
- 3.UYGULAMA:** Bu düzeyde bilgi ve kavrama basamağında kazandığı davranışlara dayanarak öğrenciden kendisi için yeni olan bir sorunu çözmesi istenir.
- 4.ANALİZ:** Bu basamakta bir bütün parçalara ayrılır, bu parçalar arasındaki ilişkiler belirlenir ve bu parçalara ait analiz yapılır.
- 5.SENTEZ:** Öğeleri belli ilişki ve kuramlara göre birleştirip bir bütün oluşturma işidir. Sentezde yenilik, özgünlük, buluş, icat, yaratıcılık gibi özellikler olmalıdır.
- 6.DEĞERLENDİRME:** Değerlendirme, ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurup, bir yargıya varma süreci olarak tanımlanabilir.

Duyuşsal-Toplumsal

- 1.ALMA:** Bu basamaktaki davranışlar, bilişsel alanın bilgi basamağındaki hatırlama davranışları ile iç içedir.
- 2.TEPKİDE BULUNMA:** Bu basamakta genellikle ilgiler söz konusudur. Kişi uyarıcılara bilinçlice tepkide bulunur ve onlarla ilgilenir, uyarıcıları arar, onlarla bulunmaya isteklidir ve üstelik bu işten zevk alır.
- 3.DEĞER VERME:** Bu basamakta beden eğitimi için hedefler tutum, inanç ve değerler ile ilgili olabilir. Kişinin uyarıcılara karşı nasıl tepkide bulunacağı bu basamakta kestirilebilir.
- 4.ÖRGÜTLEME:** Bu basamakta kişi yeni değerler, duyuşsal alan ile ilgili yeni örüntüler oluşturur. Bu basamakta, hem başkalarınca ve toplumca oluşturulan değerleri, hem de kendisince benimsenip savunulanları irdeler.
- 5. NİTELENMİŞLİK:** Kişinin bu basamaktaki davranışları onun karakterini yansıtır. Bir bakıma dünya görüşünü, yaşam anlayışını ortaya koyar.

Psikomotor

- 1.ALGILAMA:** Bir beceriyi yapmak için ilk adım olan algılama; nesnelerin, niteliklerin ve ya ilişkilerin duyu organları yoluyla farkına varma sürecidir. Bu basamak motor beceri için gerekli fakat, yeterli olmayan bir şarttır.
- 2.KURULUŞ:** Kuruluş, belli türde bir hareket veya yaşantı için hazırlayıcı bir dengeleme ya da hazırbulunuşluktur. Kuruluşun üç yönü vardır: zihinsel, bedensel ve duygusal.
- 3.KILAVUZLANMIŞ ETKİNLİKLER:** Bu aşama, becerilerin gelişmesinde erkence bir adımdır. Burada ağırlık, daha karmaşık becerinin parçaları olan yetenekler üzerindedir.
- 4.MEKANİZMA:** Bu aşamada, öğrenilmiş becerinin bir hareketi alışkanlık haline gelmiştir. Bu seviyede, öğrenci hareketi yapmada belli bir yeterlik derecesine erişmiş ve güven geliştirmiştir.
- 5.KARMAŞIK DIŞA VURUK ETKİNLİKLER:** Bu seviyede, birey gerekli devinme örüntüsü yüzünden karmaşık sayılan bir motor beceri yapabilir. Bu seviyede beceri kazanılmıştır.
- 6.UYUM:** Bu seviyede öğrenilen beceri, karşılaşılan problem durumlarına göre değiştirilmektedir.
- 7.YARATMA:** Bu basamak, bilişsel alanın sentez basamağına denk gelmektedir. Bu seviyede birey, yeni motor hareketler, yeni anlayışlar, beceriler geliştirebilmektedir.

ICHPER-UNESCO STANDARTLARI

- Hareket yeterliliği ve hakimiyeti,
- Hareket kavramlarını öğrenme ve uygulama,
- Sağlığı güçlendiren zindelik,
- Fiziksel olarak aktif bir yaşam biçimi,
- Kişisel ve sosyal davranış,
- Bireysel farklılıklara karşı anlayış ve saygı, ve
- Fiziksel aktiviteden kişisel anlam çıkarmadır (UNESCO ve ICHPER-SD, 2003).

Psikomotor Becerilerin Öğretimi

- **Beceri öğrenimi üç aşamada gerçekleşir;**
 - 1. Birinci aşama: Bilişsel Düzey,**
 - 2. İkinci aşama: Birleştirme Düzeyi ve**
 - 3. Üçüncü Aşama: Otomatikleşme Düzeyidir.**

Beceri Öğretimi

1. Becerilerin analiz edilmesi (Beceriye oluşturan alt becerilerin belirlenmesi ve bunlar arasında bağlantıların saptanması),
2. Birinci maddede saptanan becerilerin daha önce ne kadarının iyi olarak öğrenilmiş olduğunun belirlenmesi,
3. Daha önceden öğrenilmiş olan davranışlardan becerinin öğrenilmesini güçleştirecek ve engelleyecek olanların elimine edilmesi,
4. Öğrenecek kişi tarafından becerinin iyice anlaşılması, öğrenene örnek verilmesi, model gösterilmesi, temel becerilerin sıralanışının ve anahtarının kavratılması,
5. Aşamalı bir şekilde örnek vererek, gerektiğinde yardım ederek yeni davranışların kazandırılması, doğru davranışların pekiştirilmesi, yanlışların açıklanması yapılarak ve düzeltilerek temel davranışların oluşturulması,
6. Alt becerilerin birbiriyle ilişkili yapılarak bütünleştirilmesi,
7. Her öğretme aşamasından sonra tekrar için zaman sağlanması, tekrarlardan sonra geribildirimlerin gecikmeksizin verilmesi,
8. Otomatik oluncaya kadar becerinin geliştirilmesi ve eski öğrenmelerin beceri üzerindeki etkilerinin tamamen yok edilmesi.

Ölçme ve Değerlendirme

- Gerekliliği;
 - Öğrencilerin ilerlemelerini değerlendirme,
 - Teşhis (tanı) ve rehberlik yapma,
 - Öğrencileri ve sporcuları gruplama,
 - Motivasyonu sağlama,
 - Öğretim metodolojisini saptama,
 - Öğreticilerin kullandıkları metot ve materyallerini değerlendirme,
 - Araştırma ve inceleme yapma amacı ile kullanılırız

Ölçme ve Değerlendirme

- Becerilerin ölçülmesinde üç tür ölçme aracı kullanılır;
 - Çeteleme ölçeği
 - Dereceleme ölçeği
 - Ayrıntılı puanlama ölçeği